

אַנְכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים (שמות כ, ב)

יעל גמון

ה' פותח את עשרת הדיברות במילות קרבה, בפנייה אישית: אנוכי שהוצאתי אותך מארץ מצרים. לפני שהאל נותן לנו את עשרת הדיברות הוא מבקש להזכיר את הקשר העמוק, האישי, המשמעותי, המתמשך בינו לביננו: "אני נותן לך את עשרת הדברות אחרי היכרות ארוכה, לא הייתי "מפיל" עליכם את עשרת הדברות אחרי רגע קצר של היכרות".

כאשר הנביא הושע מבקש לדבר על לב העם, הוא מזכיר להם את הקשר העמוק שיש להם עם האל, ושיש לאל איתם: וְאַנְכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם; וְאֱלֹהִים זִוְלָתִי לֹא תִדְעוּ, וּמוֹשִׁיעַ אֲנִי בְּלָתִי. אֲנִי יִדְעֶתִיךָ, בְּמִדְבָּר--בְּאֶרֶץ, תְּלַאֲבוֹת (הושע יג ד-ה), כאומר: "הייתי אתכם גם בעומק הצרה, אני מכיר אתכם, זהו אותו אֲנְכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים".

בנבואת הנחמה ישעיהו אף הוא מזכיר לעם, באותו דיבור של קרבה, את הזמן ההוא שבו הים ביקש לכלותם: **יב אַנְכִי אֲנְכִי הוּא, מְנַחֵמְכֶם... טו וְאַנְכִי, יְהוָה אֱלֹהֶיךָ, רִגַע הָיָם, וַיִּהְיֶה גָלְיוֹ; יְהוָה צְבָאוֹת, שָׁמוּ (ישעיהו נ"א).**

נראה לי שבכל פעם שנאמר "אנוכי", הכתוב מבקש להדגיש כאן את הקרבה שיש בין האל ובינינו - העם. עברנו הרבה ביחד ואנחנו עדיין מחוברים, כפי שמביא ירמיהו בכמה מקומות: וְנִתְתִּילָהֶם לֵב לְדַעַת אֲתִי כִּי אֲנִי יְהוָה וְהַיּוֹלֵל לְעַם וְאַנְכִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים כִּי יֵשְׁבוּ אֵלַי בְּכָל־לֵבָם (ירמיהו כ"ד ז);

וכרתי להם ברית עולם אשר לא־אשוב מאַחֲרֵיהֶם לְהִטִּיבִי אוֹתָם וְאֶת־יְרֵאָתִי אֲתָנוּ בְּלִבָּם לְבִלְתִּי סוֹר מֵעָלַי... כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה פֶּאֶשֶׁר הִבֵּאתִלְּךָ אֱלֹהֵי־הָהָה אֶת כָּל־הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּךָ אֲנִי מְבִיא עֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר אֲנִי דֹבֵר עֲלֵיהֶם (ירמיהו לב, מ-מג). וכך נדמה שגם כאן בפתיחה של עשרת הדיברות ה' רוצה לומר לנו כי הוא יודע שהעתיד הקרוב יהיה קשה, מלחיץ; ה' מדגיש: "לא כל מה שאתן לך היום, ולא כל מה שאצווה עליך בעתיד ימצא חן בעיניך, הרי אני מכיר אותך! אבל אני איתך, אני רוצה את טובתך, כי רק לפני רגע העליתי אותך מארץ מצרים"

נראה לי שזוהי נקודת פתיחה עבורנו כבני אדם, גם בשעת משבר וגם בשעת נחמה, הדבר ראשון שעלינו לעשות הוא ליצור את האמון הבסיסי בינינו, את ההבנה שאנחנו כאן ביחד, כדי שנוכל לקבל את כל מה שיבוא אחר כך לטוב ולמוטב.

ערב תיקון ליל שבועות אור לה' סיון תש"ף 27.5.20